

-
-
-
-
-
-

Pravilnici za Poljoprivredu

Pravilnik o metodama ispitivanja sorte šećerne repe (Beta Vulgaris ssp. Altissima var. Sacharifera Alef.) radi priznavanja sorte

("Sl. glasnik RS", br. 31/2013)

Član 1.

Ovim pravilnikom propisuju se metode ispitivanja sorte šećerne repe Beta vulgaris ssp. Altissima var. Sacharifera Alef. (u daljem tekstu: sorta) na oglednom polju i u laboratoriji, radi priznavanja sorte.

Metodama iz stava 1. Ovog člana ispituju se određene bitne osobine sorte, radi utvrđivanja:

- 1) bolje proizvodne i upotrebne vrednosti sorte (VCU test) ;
- 2) različitosti, uniformnosti i stabilnosti sorte (DUS test).

Član 2.

Proizvodna i upotrebna vrednost sorte utvrđuje se na osnovu rezultata ispitivanja određenih bitnih osobina sorte koje se odnose na:

- 1) prinos korena (izražen u t/ha) ;
- 2) sadržaj šećera (izražen u procentima) ;
- 3) prinos kristalnog šećera (izražen u t/ha) ;
- 4) otpornost ili tolerantnost na bolesti.

Sorta ima bolju proizvodnu i upotrebnu vrednost ako u toku ispitivanja određenih bitnih osobina iz stava 1. Ovog člana pokaže bolje rezultate u poređenju sa tim osobinama sorte standard.

Član 3.

Ispitivanje sorte na oglednom polju traje dve godine.

Član 4.

Ispitivanje proizvodne i upotrebne vrednosti sorte vrši se na oglednom polju, na najmanje tri lokaliteta.

Za sortu za koju je u zahtevu za priznavanje navedeno da je tolerantna na rizoktoniju (*Rhizoctonia solani*) , vrši se ispitivanje na najmanje jednom lokalitetu gde je laboratorijskim metodama utvrđeno prisustvo rizoktonije.

Za sortu za koju je u zahtevu za priznavanje navedeno da je tolerantna ili otporna na nematode (*Heterodera schachtii*) , vrši se ispitivanje na najmanje jednom lokalitetu gde je utvrđeno prisustvo nematoda.

Član 5.

Sorta se ispituje na oglednom polju koje je postavljeno na zemljištu koje mora biti dobrih proizvodnih osobina i pripremljeno odgovarajućim agrotehničkim merama.

Predusev na oglednom polju mora biti odgovarajući usev za setvu šećerne repe.

Član 6.

Na oglednom polju, ogled se izvodi po planu „potpuno slučajnog blok sistema” u četiri ponavljanja.

Ogled se postavlja na sledeći način, u zavisnosti od tehničkih mogućnosti mehanizacije:

- 1) dužina parcele – 10 m;
- 2) širina parcele – 1, 8 m (2, 0 m) ;
- 3) površina parcele – 18 m², (20 m²) ;
- 4) broj redova biljaka – četiri;
- 5) broj redova biljaka za obračun na parceli – dva reda u sredini;
- 6) broj biljaka u redu – 50;
- 7) broj biljaka za obračun na parceli – 100;
- 8) rastojanje između redova biljaka – 45 cm (50 cm) ;
- 9) rastojanje između biljaka u redu – 20 cm;
- 10) obračunsku parcelu čine dva reda u sredini – širine 9 m² (10 m²) ;
- 11) broj biljaka po hektaru – 111. 111 biljaka (100. 000 biljaka) ;
- 12) rastojanje između blokova – 100 cm.

Ogled se postavlja na lokalitetu u optimalnom agrotehničkom roku.

Setva ispitivane sorte i sorte standard se obavlja istog dana na jednom lokalitetu.

Član 7.

Količina đubriva, vreme i način njegove primene, kao i odgovarajuće mere nege prilikom ispitivanja sorte određuju se, u zavisnosti od specifičnih uslova lokaliteta (predusev, tip zemljišta, podaci o analizi hranljivih materija u zemljištu, vremenske prilike, potrebe biljaka i sl.) , u skladu sa dobrom poljoprivrednom praksom.

Član 8.

U periodu gajenja sorte na oglednom polju evidentiraju se sledeći podaci:

- 1) datum setve;
- 2) datum nicanja;
- 3) datum vađenja korena;
- 4) broj proraslica;
- 5) prisustvo oštećenja od *Cercospora beticola* (ocenjuje se ocenom od 1 do 5).

Član 9.

Vađenje korena šećerne repe vrši se od 1. Do 20. Oktobra u godini ispitivanja.

Merenje prinosa obavlja se na sledeći način:

- 1) po odsecanju glava sa listom, uzimaju se svi korenovi sa obračunske parcele i mere;
- 2) evidentira se ukupna masa korenova u kg, sa svake obračunske parcele iz četiri ponavljanja;
- 3) evidentira se broj uspeh biljaka.

Ukoliko se prilikom evidencije broja biljaka iz stava 2. Tačka 3) ovog člana ustanovi da u tri i više ponavljanja nedostaje više od 20% biljaka za ogled sa međurednim razmakom od 50 cm, odnosno 30% biljaka za ogled sa međurednim razmakom od 45 cm, sorta se isključuje iz ogleda.

Član 10.

U laboratoriji se ispituje sadržaj šećera i obračunava se prinos kristalnog šećera.

Za ispitivanje sorte u laboratoriji priprema se prosečan uzorak iz svakog ponavljanja sa svakog lokaliteta.

Uzorci iz stava 2. Ovog člana se pripremaju tako što se iz svakog ponavljanja uzima 25 korenova redom. Uzorak se označava istom šifrovanom oznakom kao i sorta na oglednom polju, u skladu sa zakonom kojim se uređuje priznavanje sorti poljoprivrednog bilja.

Vreća sa uzorkom se obeležava sa dve etikete zaštićene plastičnom folijom, tako da se jedna etiketa stavlja u vreću, a druga vezuje sa spoljne strane vreće.

Uzorci korenova se dostavljaju laboratoriji koja obavlja hemijsko – tehnološke analize istog dana nakon vađenja, a najkasnije narednog dana nakon vađenja.

Član 11.

Obrada jednogodišnjih i dvogodišnjih podataka o rezultatima prinosa korena i sadržaja šećera vrši se izračunavanjem analize varijanse po planu „potpuno slučajnog blok sistema”, a ocena značajnosti se izražava na osnovu LSD testa ili Dunnet – ovog testa za poređenje sredina tretmana sa standardom na nivou značajnosti $p=0,05$ i $p=0,01$.

Pored ocene značajnosti iz stava 2. Ovog člana, za prinos korena i sadržaj šećera izračunava se i koeficijent varijacije (Cv) ogleda.

Za obračun ukupnog prinosa koriste se podaci ukupnog prinosa korena sa obračunske parcele po ponavljanjima.

Član 12.

Ispitivanje različitosti, uniformnosti i stabilnosti (DUS test) sorte sprovodi se u skladu sa metodom određenom tehničkim uputstvom za testiranje različitosti, uniformnosti i stabilnosti sorte.

Član 13.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.